

Việt Nam thúc đẩy, triển khai sáng kiến APEC về tiêu chuẩn, chứng nhận cho mô hình đô thị thông minh

Tại cuộc họp của Tiểu ban Tiêu chuẩn và Đánh giá Sự phù hợp (APEC/SOM1/SCSC1) được tổ chức vào tháng 2/2017 tại TP Nha Trang (Khánh Hòa), Bộ Khoa học và Công nghệ (trực tiếp là Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng) với vai trò Chủ tịch APEC/SCSC 2017 đã đề xuất dự án có tên gọi “Chia sẻ mô hình thực hành tốt trong lĩnh vực tiêu chuẩn và đánh giá sự phù hợp nhằm xây dựng mô hình đô thị thông minh trong khu vực APEC”. Tại APEC/SOM2 (được tổ chức trong các ngày 9-18/5/2017 tại Hà Nội), Dự án đã được Hội đồng APEC đánh giá cao và được phê duyệt thực hiện. Đây là lần đầu tiên Việt Nam có một dự án trong

lĩnh vực tiêu chuẩn đo lường chất lượng được APEC tài trợ thực hiện. Điều này không chỉ khẳng định vị thế, năng lực của các nhà khoa học Việt Nam mà còn thể hiện cam kết của nước chủ nhà trong việc thúc đẩy, triển khai sáng kiến APEC về tiêu chuẩn, chứng nhận cho mô hình đô thị thông minh - Nội dung đang rất được quan tâm hiện nay tại các nền kinh tế thành viên APEC.

Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã có cuộc trao đổi với ông Nguyễn Văn Khôi - Vụ trưởng Vụ Tiêu chuẩn (Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng), một trong hai đơn vị chủ trì thực hiện Dự án này.

Được biết đây là lần đầu tiên Việt Nam có một dự án được APEC tài trợ trong lĩnh vực tiêu chuẩn đo lường chất lượng, và cũng là một trong số rất ít dự án được phê duyệt năm nay, xin ông chia sẻ thêm về ý nghĩa và tầm quan trọng của Dự án này?

Trong khuôn khổ hợp tác APEC, tại cuộc họp của Tiểu ban Tiêu chuẩn và Đánh giá Sự phù hợp tháng 2/2017 (APEC/SOM1/SCSC1) diễn ra tại Nha Trang, Việt Nam đã đưa ra ý tưởng thiết lập một cơ chế chung giữa các

nước thành viên APEC nhằm chia sẻ những kinh nghiệm thực tiễn về các giải pháp và ứng dụng hỗ trợ phát triển đô thị thông minh. Theo đó, những nền kinh tế phát triển có kinh nghiệm trong hoạt động này sẽ hỗ trợ thông tin, chia sẻ kinh nghiệm đối với những nền kinh tế đang phát triển. Ý tưởng này đã nhận được sự đồng thuận của rất nhiều thành viên như Mỹ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Singapore, Malaysia, Thái Lan, Indonesia, Úc, Philippines và các tổ chức quốc tế như ISO/

IEC...

Nội dung và mục tiêu chính của dự án mà chúng tôi đề xuất là tổ chức các cuộc điều tra và tổ chức các hội thảo quy mô khu vực để chia sẻ những mô hình thực hành tốt, trao đổi thông tin trong lĩnh vực tiêu chuẩn, đánh giá sự phù hợp nhằm thúc đẩy xây dựng các đô thị thông minh trong khu vực. Xin nhấn mạnh quan điểm của APEC là không tài trợ dự án cho một quốc gia độc lập nào cả, mà các dự án của APEC đều mang tính chất khu vực. Sáng kiến của

Tại cuộc họp APEC/SOM1/SCSC1, Việt Nam đã đề xuất dự án “Chia sẻ mô hình thực hành tốt trong lĩnh vực tiêu chuẩn và đánh giá sự phù hợp nhằm xây dựng mô hình đô thị thông minh trong khu vực APEC”.

Việt Nam năm nay đã được đánh giá rất cao, đúng và trúng với tình hình thực tiễn của các nước trong khu vực cũng như của Việt Nam.

Dự án được đề xuất cũng xuất phát từ yêu cầu quản lý của Bộ KH&CN trong việc chúng ta đang rất cần xây dựng các tiêu chuẩn cho đô thị thông minh ở Việt Nam. Theo thống kê, hiện nay trên cả nước có khoảng 10 thành phố, chủ yếu là các thành phố lớn như: Hà Nội, TP Hồ Chí Minh, Bình Dương, Đà Nẵng... đang phối hợp với các tập đoàn lớn như Viettel, VNPT để xây dựng thành phố thông minh. Như vậy, họ rất cần phải có các tiêu chuẩn để hiểu đúng về “thành phố thông minh” và cần có các tiêu chuẩn để áp dụng vào việc xây dựng thành phố thông minh, đảm bảo cho việc xây dựng và

vận hành thành phố thông minh thành công. Chính vì vậy mà Dự án được triển khai không chỉ có ý nghĩa đối với khu vực mà còn rất có ý nghĩa đối với Việt Nam.

Khái niệm về đô thị thông minh và xây dựng tiêu chuẩn cho đô thị thông minh còn khá mới mẻ ở Việt Nam. Xin ông cho biết hiện nay đã có tổ chức tiêu chuẩn quốc tế nào ban hành tiêu chuẩn về đô thị thông minh? Vì sao chúng ta cần xây dựng và áp dụng các tiêu chuẩn này?

Tổ chức Tiêu chuẩn hóa quốc tế (ISO), Ủy ban Kỹ thuật điện quốc tế (IEC) và Liên minh Viễn thông quốc tế (ITU) là những tổ chức tiêu chuẩn hóa tiên phong trong việc xây dựng những tiêu chuẩn cho các lĩnh vực cụ thể về đô thị thông minh. Trong đó,

các tiêu chuẩn khung về đô thị thông minh; tiêu chuẩn về mô hình dữ liệu đô thị thông minh; tiêu chuẩn về hướng dẫn cho nhà quản lý đô thị thông minh; tiêu chuẩn về hướng dẫn phát triển đô thị thông minh; tiêu chuẩn về các sản phẩm vật lý cụ thể gắn với đô thị thông minh... đã được ưu tiên xây dựng. Bên cạnh đó, nhiều tổ chức tiêu chuẩn nước ngoài có uy tín như BSI, ASTM, CEN/CENLEC, DIN, IEEE... cũng rất tích cực nghiên cứu, xây dựng, ban hành các tiêu chuẩn về đô thị thông minh. Đây là một nguồn tài liệu quý giá để chúng ta tham khảo, học hỏi và vận dụng vào thực tiễn Việt Nam.

Qua nghiên cứu và thực tiễn áp dụng tại một số nước thì hạ tầng công nghệ thông tin và hệ thống kết nối vật lý là rất quan trọng cho việc hình thành và phát triển đô thị thông minh. Đây là điều kiện cần nhưng chưa đủ, đô thị thông minh còn cần phải đảm bảo các thành phần công nghệ lõi, sản phẩm vật lý đạt được mức độ khoa học công nghệ nhất định để có thể kết nối, tương tác; mặt khác người dân sống trong đó cũng phải có một nền tảng kiến thức, trình độ văn hóa xã hội nhất định. Làm sao có thể hình thành được đô thị thông minh khi hệ thống đường sá, cầu cống quá cũ, xuống cấp, khi ý thức người dân tham gia giao thông yếu kém... Mặc dù công nghệ thông minh, phương tiện thông minh, dịch vụ thông minh, hệ thống quản lý thông minh... là rất quan

trọng, nhưng để có thể kết nối tất cả các thành tố trên thành một hệ thống chỉnh thể, vận hành nhịp nhàng, phối hợp hiệu quả thì cần phải có tiêu chuẩn kỹ thuật. Đó chính là thứ giúp tạo ra sự kết nối giữa các bộ phận; đảm bảo chất lượng, an toàn của các sản phẩm hàng hóa, dịch vụ, hệ thống khi đưa vào khai thác, vận hành kết nối với nhau. Ví dụ như tiêu chuẩn về dữ liệu sẽ giúp đảm bảo một khuôn mẫu dữ liệu chuẩn chung, thống nhất áp dụng cho mọi mức độ, nhu cầu khai thác khác nhau, đảm bảo tính bảo mật thông tin truy cập; tiêu chuẩn quản lý tạo ra một khuôn khổ giao tiếp chung, các thành tố khác nhau đều có một định dạng kết nối chung. Tất cả những điều này rất có ý nghĩa cho các nhà cung cấp dịch vụ, nhà vận hành, cơ quan quản lý và người khai thác để có một ngôn ngữ chung, một cách tiếp cận thống nhất trong triển khai áp dụng, giao dịch, đánh giá, kiểm tra, quản lý chất lượng, liên kết phối hợp, chia sẻ khai thác...

Vì vậy, nếu thiếu tiêu chuẩn, thì đô thị thông minh sẽ chỉ là những mảng sáng rời rạc, không có tính liên kết, thiếu tính tổng thể và tất nhiên là sẽ không thể phát huy hiệu quả cao nhất của một đô thị hiện đại. Chính vì vậy, để bắt kịp xu hướng chung, chúng ta phải khẩn trương xây dựng tiêu chuẩn cho đô thị thông minh tại Việt Nam, vừa đáp ứng yêu cầu quản lý của Bộ KH&CN, vừa bắt nhịp với yêu cầu phát triển của thực tế cuộc sống.

Được biết mô hình đô thị thông minh đã phát triển rất mạnh tại nhiều nước trên thế giới như Hoa Kỳ, Nhật Bản, Singapore, vậy trong khuôn khổ hợp tác quốc tế về tiêu chuẩn hóa, Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng đã có những hoạt động cụ thể gì để thúc đẩy xây dựng đô thị thông minh tại Việt Nam?

Thông qua các diễn đàn quốc tế, đặc biệt với tư cách là chủ nhà APEC 2017, Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng đã đề xuất sáng kiến chia sẻ kinh nghiệm xây dựng, áp dụng tiêu chuẩn, chúng nhận đối với đô thị thông minh, đây là cơ hội tốt để các nền kinh tế công nghiệp phát triển, đi trước xu hướng này như Hoa Kỳ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore... chia sẻ thông tin, bài học kinh nghiệm về những mặt được và hạn chế về đô thị thông minh. Thông qua thực hiện Dự án, chúng ta sẽ từng bước thúc đẩy hợp tác khu vực và song phương về vấn đề này.

Bên cạnh đó, để đáp ứng yêu cầu của thực tiễn, Tổng cục cũng đã đề xuất một nhiệm vụ cấp quốc gia trong Chương trình KC01/16-20: “Nghiên cứu xây dựng quy hoạch tổng thể hệ thống tiêu chuẩn quốc gia (TCVN), các giải pháp thúc đẩy hoạt động tiêu chuẩn hóa phục vụ phát triển đô thị thông minh tại Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến 2030”. Nhiệm vụ được phê duyệt triển khai thực hiện sẽ giải quyết được những nội dung sau:

- Thứ nhất, nghiên cứu cơ sở

khoa học, thực tiễn hoạt động tiêu chuẩn hóa trong triển khai, phát triển mô hình đô thị thông minh theo cách thức tiếp cận của các tổ chức tiêu chuẩn hóa quốc tế (ISO, IEC, ITU...) và một số nước tiên tiến trên thế giới, khu vực.

- Thứ hai, định hướng phát triển hệ thống tiêu chuẩn quốc gia (TCVN), hình thành cơ sở khoa học hỗ trợ các địa phương tiếp cận thuận lợi, thống nhất, khai thác hiệu quả mô hình đô thị thông minh tại Việt Nam.

- Thứ ba, xây dựng cơ sở dữ liệu về các tiêu chuẩn, tài liệu kỹ thuật liên quan và mô hình thực tiễn của một số nước tiên tiến trên thế giới, khu vực (best practice, case study) về đô thị thông minh.

Bên cạnh sự chủ động của Bộ Khoa học và Công nghệ, một số bộ, ngành đã được Chính phủ giao nghiên cứu để đề xuất các mô hình quản lý đô thị thông minh như Bộ Thông tin và Truyền thông (tiêu chí đánh giá, công nhận đô thị thông minh), Bộ Giao thông Vận tải (về giao thông thông minh)... Về phía Bộ Khoa học và Công nghệ sẽ có những nghiên cứu tổng quan dưới góc độ tiêu chuẩn hóa về xây dựng, vận hành, phát triển của mô hình đô thị thông minh. Trên cơ sở đó đưa ra đề xuất về quy hoạch phát triển tổng thể hệ thống TCVN nhằm hỗ trợ tốt nhất mục tiêu quản lý đô thị trong tương lai một cách hiệu quả, làm cơ sở áp dụng cho các bộ, ngành, địa phương trong tương lai ✍